

Bibliography

- Boechari. 1985–86. *Prasasti koleksi Museum Nasional*, vol. 1. Jakarta: Proyek pengembangan Museum Nasional.
- . 2012a. An inscribed linga from Rambianak. *Melacak sejarah kuno Indonesia lewat prasasti*, pp. 331–40. Jakarta, Gramedia [Originally published in BEFEO 49 (2), 1959, pp. 405–8].
- . 2012b. A dated bronze temple bell from Pekalongan (North Central Java). *Melacak sejarah kuno Indonesia lewat prasasti*, pp. 341–48. Jakarta: Gramedia [Originally published in *Report ASAIHL seminar on fine arts of Southeast Asia, April 21–23 1963*, pp. 121–31. Denpasar: The Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning].
- Bosch, F.D.K. 1915a. Inventaris der Hindoe-oudheden op den grondslag van Dr. R.D.M. Verbeek's Oudheden van Java (tweede deel). *Rapporten van den oudheidkundige dienst in Nederlandsch-Indië*.
- . 1915b. *Notulen van de algemeene en bestuursvergaderingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 53, pp. 105–6, 130–32.
- . 1920. Epigraphische en iconographische aantekeningen. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 98–106.
- . 1923. Oudheidkundig verslag over het derde en vierde kwartaal. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 85–86.
- . 1926a. Oudheidkundig verslag over het eerste en tweede kwartaal. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 3–36.
- . 1926b. Aanwinsten van de archaeologische collectie van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 77–80.
- Brandes, J.L.A. 1889. *Notulen van de algemeene en bestuursvergaderingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 27, pp. 73–74, No. VI,c.
- . 1904a. Naar aanleiding der mededeeling van Dr. J.L.A. Brandes. In *Not. Dec. 1904*, VIII (p. 129). *Notulen van de algemeene en bestuursvergaderingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 42, pp. cxvii–cxlviii.
- . 1904b. De verzameling gouden godenbeelden gevonden in het gehucht Gemoeroeh, bij Wanasaba.... *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 47, pp. 552–57.
- . 1904c. Enkele oude stukken, betrekking hebbende op Oud-Javaansche opschriften en bewaard in de Rijksuniversiteitsboekerij te Leiden. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 47, pp. 448–60.
- . 1920. Pararaton (Ken Arok) of het boek der koningen van Tumapël en van Majapahit. *Verhandelingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 49.

- Brumund, J.F.G. 1868. Bijdragen tot de kennis van het Hindoeïsme op Java. *Verhandelingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 33, pp. 1–309.
- Budiman, A. 1978. *Semarang riwayatmu dulu*. Semarang, Tanjung Sari.
- de Clercq, F.S.A. 1909. *Nieuw Plantkundig Woordenboek voor Nederlandsch Indië*. Amsterdam: J.H. De Bussy.
- Clignet, C.W. 1844. Reis den naar Smeroe in 1836. *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 3, pp. 159–65.
- Cohen Stuart, A.B. 1875. *Kawi oorkonden in facsimile, met inleiding en transcriptie*. Leiden: E.J. Brill.
- Cortese, A. 1944. *The Suma Oriental of Tomé Pires*. London: Hakluyt Society.
- Crucq, K.C. 1929. Epigraphische aantekeningen. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 258–82.
- Damais, L.C. 1949. Epigrafische aantekeningen. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 83, pp. 1–26.
- . 1955. Études d'épigraphie indonésienne IV. Discussion de la date des inscriptions. *Bulletin de l'Ecole française d'Extrême-Orient* 47, pp. 7–290.
- Darusuprta et al. 1991. *Centhini, Tambangraras-Amongraga*, vol. I. Jakarta: Balai Pustaka.
- Eringa, F.S. 1984. *Soendaas-Nederlands Woordenboek*. Foris Publications Holland.
- Friederich, R.H.Th. 1870. Over de omgeving van het Oengaran-gebergte. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 19, pp. 501–20.
- . 1876. Rapport over reizen gedaan op Java. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 23, pp. 43–52.
- Gericke, J.F.C. and T. Roorda. 1901. *Javaansch-Nederlandsch Woordenboek*. Amsterdam: Johannes Müller; Leiden: E.J. Brill.
- Gopinath Rao, T.A. 1971. *Elements of Hindu Iconography* (2 vols.). Varanasi: Shri Bhagwan Singh M.A. Indological Book House.
- de Graaf, H.J. and Th. G. Th. Pigeaud. 1986. *Kerajaan-kerajaan Islam pertama di Jawa*. Jakarta: PT Pustaka Grafitipers.
- Groeneveldt, W.P. 1887. *Catalogus der archeologische verzameling van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen*. Batavia: Albrecht.
- Guillot, C. 2002. "The Tembayat hill: clergy and royal power in Central Java from the 15th to the 17th century". In *The potent dead: Ancestors, saints and heroes in contemporary Indonesia*, edited by H. Chambert-Loir and A. Reid, pp. 141–59. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Guillot, C. and L. Kalus. 2003. L'énigmatique inscription musulmane du maqâm de Kediri (Xe s. H./XVIe s. E.C.). *Archipel* 65, pp. 25–42.

- Guillot, C., L. Nurhakim and S. Wibisono. 1996. *Banten sebelum zaman Islam. Kajian Arkeologi di Banten Girang, 932? – 1526*. Jakarta: Pusat Penelitian Arkeologi Nasional, École Française d'Extrême-Orient [Original title: *Banten avant l'Islam. Étude archéologique de Banten Girang (Java – Indonésie) 932? – 1526*. Paris: EFEO, 1994].
- den Hamer, C. 1893. Opgave van weinig bekende beelden, aanwezig in het scheidingsgebergte tusschen Pekalongan en Banjoemas. *Notulen van de algemeene en bestuursvergaderingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 31, pp. cxix–cxxii.
- Hefner, R.W. 1985. *Hindu Javanese, Tengger tradition and Islam*. Princeton: Princeton University Press.
- Hoepermans, N.W. 1913. Hindoe-oudheden van Java (1864–1867). *Rapporten van den oudheidkundige dienst in Nederlandsch-Indië*, pp. 73–372.
- Indrajaya, A. and V. Degroot. 2012–13. Prospection archéologique de la côte nord de Java Centre: le district de Batang. *Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient* 99, pp. 351–83.
- . 2014. “Early traces of Hindu-Buddhist influence along the north coast of Central Java: Archaeological survey of the district of Batang”. *Amerta* 32, no. 1, pp. 1–76.
- Istari, R. 2015. Prasasti pendek dari Candi Sanggar dan kemungkinan penghormatan terhadap dewa Brahma. *Berkala Arkeologi*, pp. 59–72. Yogyakarta: Balai Arkeologi.
- Jasper, J.E. 1927. Tengger en Tenggerezen. *Djawa* 7, pp. 23–37, 217–31, 291–304.
- Junghuhn, F.W. 1849. Goenong Smeroe of Maha Meroe, de hoogste berg op Java. *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 1, pp. 112–38.
- . 1854. *Java, zijne gedaante, zijn plantentooi en inwendige bouw, Deel IV*. Den Haag.
- Juynboll, H.H. 1906. *Ādiparwa*. Oudjavaansch prozageschrift. 's-Gravenhage: Nijhoff.
- . 1909. *Catalogus van's Rijks Ethnographische Museum. Deel V, Javaansche oudheden*. Leiden: E.J. Brill.
- Kern, R.A. 1927. De reis van koning Hajam Woeroek door Lamadjang in 1359 A.D. *Tijdschrift van het koninklijk Nederlandsch aardrijkskundig genootschap* 44, pp. 613–24. Leiden: E.J. Brill.
- Kieven, L. 2013. Following the cap-figure in Majapahit temple reliefs. *Verhandelingen van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde* 280. Leiden: Brill.
- Knebel, J. 1902. Beschrijving der Hindoe-oudheden in de residentie Pasoeroean, afdeling Malang. *Rapporten van de commissie in Nederlandsch-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera*, pp. 253–383.

- . 1904. Beschrijving der Hindoe-oudheden in de afdeeling Prabalingga, Kraksaän en Loemadjang der residentie Pasoeroean. *Rapporten van de commissie in Nederlandsch-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera*, pp. 93–134.
- . 1905–6. Beschrijving der Hindoe-oudheden in de afdeeling Madioen/Magetan der Residentie Madioen. *Rapporten van de commissie in Nederlandsch-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera*, pp. 23–64.
- Krom, N.J. 1913a. Oud-Javaansche oorkonden. Nagelaten transscripties van wijlen Dr. J.L.A. Brandes. *Verhandelingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 60.
- . 1913b. Het jaar van den val van Majapahit. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 55, pp. 252–58.
- . 1913c. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 93–94.
- . 1914. Inventaris der Hindoe-oudheden op den grondslag van Dr. R.D.M. Verbeek's Oudheden van Java (eerste deel). *Rapporten van den oudheidkundige dienst in Nederlandsch-Indië*.
- . 1916. Eenige gegevens over de Hindoe-oudheden van Oost-Java, volgens een handschrift van J. Hageman J. cz. (1861–1868). *Bijdragen tot de Taal-, Land-en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië* 72, pp. 412–57.
- . 1919. Epigraphische Aanteekeningen III. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land-en Volkenkunde* 58, pp. 161–68.
- Kusen. 1988. Prasasti Wanua Tengah III, 830 Śaka: Studi tentang latar belakang perubahan status sawah di Wanua Tengah sejak Rake Panangkaran sampai Rake Watukura Dyah Balitung. *Kegiatan Ilmiah Arkeologi IAAI Komisariat Yogyakarta*.
- Lunsingh Scheurleer, P. 2008. "The well-known Javanese statue in the Tropenmuseum, Amsterdam, and its place in Javanese sculpture". *Artibus Asiae* 68, no. 2, pp. 287–332.
- Maurenbrecher, E.W. 1923a. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 89–90.
- . 1923b. Verbeteringen en aanvullingen op den inventaris der Hindoe-oudheden (Rapport 1923) voor de districten Malang, Penanggoengan en Ngantang van de afdeeling Malang, residentie Pasoeroean. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 170–84.
- van der Meulen, W.J. 1977. In search of 'Ho-ling'. *Indonesia* 23, pp. 87–111.
- Monier Williams, M. 1899. *A Sanskrit-English Dictionary*. Oxford: Clarendon.
- Muusses, M. 1923a. De Soekoeh-opschriften. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 62, pp. 496–514.
- . 1923b. Inventaris der Hindoe-oudheden op den grondslag van Dr. R.D.M. Verbeek's Oudheden van Java (derde deel). *Rapporten van den oudheidkundige dienst in Nederlandsch-Indië*.

- Nastiti, T.S. et al. 1994–95. Laporan survei di Kabupaten Lumajang, Propinsi Jawa Timur 1990. *Berita Penelitian Arkeologi* 44. Jakarta: Pusat Penelitian Arkeologi Nasional.
- Nastiti, T.S. and M. Suhadi. 1996. *Laporan penelitian epigrafi di Kabupaten Madiun, Magetan dan Ponorogo, Provinsi Jawa Timur*. Jakarta: Pusat Penelitian Arkeologi Nasional.
- Nawawi, A.C. 1990. Keadaan lingkungan arkeologis di daerah Lumajang sekitar masa pemerintahan kerajaan Majapahit dalam rangka penentuan hari jadi. *Seminar penentuan hari jadi Kabupaten Daerah Tingkat II Lumajang*.
- Nitihaminoto, G. 1990. Pertumbuhan dan perkembangan kota-kota di Lumajang (tinjauan arkeologis dan geografis). *Seminar penentuan hari jadi Kabupaten Daerah Tingkat II Lumajang*.
- Noorduyn, J. 1962a. Over het eerste gedeelte van de Oud-Soendase Carita Parahyangan. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 118, pp. 374–83.
- . 1962b. Het begingedeelte van de Carita Parahyangan. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 118, pp. 405–32.
- . 1968. Further topographical notes on the ferry charter of 1358. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 124, pp. 460–81.
- . 1978. Majapahit in the fifteenth century. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 134, pp. 207–74.
- . 1982. Bujangga Manik's journeys through Java; Topographical data from an Old-Sundanese source. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 138, pp. 413–42 [Republished in Noorduyn and Teeuw 2006, pp. 437–65].
- Noorduyn, J. and A. Teeuw. 2006. Three Old Sundanese Poems. *Bibliotheca Indonesica* 29. Leiden: KITLV Press.
- Orsoy de Flines, E.W. van. 1941–47. Onderzoek naar en van keramische scherven in de bodem in Noordelijk Midden-Java, 1940–1942. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 66–84.
- Pigeaud, Th. G. Th. 1924. *De Tantu Panggëlaran. Een Oud-Javaansch prozageschrift, uitgegeven, vertaald en toegelicht*. 's-Gravenhage: Nederl. Boek en Steendrukkerij voorheen H.L. Smits.
- . 1938. *Javaans-Nederlands Woordenboek*. Groningen: Wolters-Noordhof (reprint 1989).
- . 1960–63. *Java in the 14th century, a study in cultural history* (5 vols.). The Hague: Martinus Nijhoff.
- . 1967. *Literature of Java*, vol. I. Leiden: Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde.

- Poerbatjaraka, R. Ng. 1926. De Calon-arang. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 82, pp. 110–45.
- . 1968. *Tjeritera Pandji dalam perbandingan*. Djakarta: Gunung Agung [Originally published in 1940 under the title *Pandji-verhalen onderling vergeleken*. Bandoeng: Nix & Co.].
- . 1992. *Agastya di Nusantara*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia [Originally published in 1926 under the title *Agastya in den Archipel*. Leiden: Brill].
- Prijoetomo, M. 1937. Manik Maya. *Javaansch Leesboek; vier verhalen uit de oudere Javaansche letterkunde*, pp. 1–47. Amsterdam: H.J. Paris.
- Raffles, T.S. 1817. *The history of Java* (2 vols.). London: John Murray [Reprinted as one volume in 1988 by Oxford University Press].
- Rangkuti, N. 2000. Pola permukiman desa Majapahit di Kabupaten Malang. *Laporan penelitian arkeologi*. Yogyakarta: Balai Arkeologi.
- Rassers, W.H. 1982. *Pañji, the culture hero, a structural study of religion in Java*. The Hague: Martinus Nijhoff.
- Reichle, N. 2007. *Violence and Serenity: Late Buddhist Sculpture from Indonesia*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Rinkes, D.A. 1996. *Nine Saints of Java*. Malaysian Sociological Research Institute.
- Robson, S.O. 1979. Notes on the early kidung literature. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 135, pp. 300–322.
- . 1995. Deśawarnana (Nāgarakṛtāgama) by Mpu Prapañca. *Verhandelingen van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde* 169. Leiden: KITLV Press.
- Santiko, H. 1995. Early research on Sivaitic Hinduism during the Majapahit era. *The Legacy of Majapahit*, pp. 55–72. Singapore: National Heritage Board.
- Sarkar, H.B. 1971–72. *Corpus of the inscriptions of Java* (2 vols.). Calcutta: Firma K.L. Mukhopadhyay.
- Satari, S. 1978. *New finds in northern central Java*. Jakarta: Proyek Pengembangan Media Kebudayaan, Departemen P & K.
- Satari, S., R. Darmosoetopo, A. Sukardjo and R.M. Soesanto. 1977. Laporan hasil survai kepurbakalaan di daerah Jawa Tengah bagian utara, kabupaten Pekalongan, Batang dan Kendal. *Berita Penelitian Arkeologi* no. 9. Jakarta: Proyek Pengembangan Media Kebudayaan, Departemen P & K.
- Scholte, J. 1920. De slametan Entas-entas der Tenggereezen en de Memukur-ceremonie op Bali. *Handelingen van het eerste congres voor de taal-, land- en volkenkunde van Java*, pp. 47–85. Weltevreden: Albrecht & Co.
- Sedyawati, E. 1994. Gaṇeśa statuary of the Kaḍiri and Singhasāri periods. *Verhandelingen van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde* 160. Leiden: KITLV Press.

- Sell, E.A. 1912. Opgave der Hindoe-oudheden in de residentie Pekalongan. *Rapporten van de commissie in Nederlandsch-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera*, pp. 153–200.
- Setyawati, K., I. Kuntara Wiryamartana and W. van der Molen. 2002. *Katalog Naskah Merapi-Merbabu*, Perpustakaan Nasional Republik Indonesia. Yogyakarta: Universitas Sanata Dharma.
- Sidomulyo, H. 2007. *Napak tilas perjalanan Mpu Prapañca*. Jakarta: Wedatama Widya Sastra.
- . 2010. From Kuṭa Rāja to Singhasāri: towards a revision of the dynastic history of 13th century Java. *Archipel* 80, pp. 77–138.
- . 2014. Kidung Pañji Margasmara. Kajian atas nilainya sebagai sumber sejarah. *Seminar Nasional Naskah Kuno Nusantara 2014. Cerita Panji sebagai Warisan Dunia*. Jakarta: Perpustakaan Nasional.
- Sosrodanoekoesoemo, R. 1927. Literatuur en kunst in Madoera (Verslag van het congres van het Java Instituut). *Djawa* 7, pp. 163–71.
- van Stein Callenfels, P.V. 1918. Oudheidkundig verslag over het eerste kwartaal. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 9–12.
- . 1924. Stukken betrekking hebbend op Oud-Javaansche opschriften in de bibliothèque nationale te Parijs. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 23–27.
- Stutterheim, W.F. 1925. Een oorkonde op koper uit het Singasarische. *Tijdschrift voor Indische taal-, land- en volkenkunde* 65, pp. 208–81.
- . 1935. Enkele interessante reliefs van Oost-Java. *Djawa* 15, pp. 130–44.
- . 1936. *Oudheidkundig Verslag*, p. 14.
- . 1937a. *Oudheidkundig Verslag*, p. 18 and Figure 14.
- . 1937b. Het zinrijke waterwerk van Djalatoeṅḍa. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 77, pp. 214–50.
- . 1940. *Oudheidkundig Verslag*, pp. 16, 35 and Figure 29.
- Sugriwa, I.G.B. 1956. *Babad Pasek*. Denpasar: Balimas.
- Suhadi, M. 2003. *Laporan penelitian prasasti di Museum Mpu Tantular dan di Museum Purbakala Trowulan*. Jakarta: Pusat Penelitian Arkeologi Nasional.
- Sukarto Kartoatmodjo, M.M. 1990. Menelusuri sejarah hari jadi Lumajang berdasarkan data prasasti dan naskah kuno. *Seminar sejarah Hari Jadi Lumajang*. Kabupaten Daerah Tingkat II Lumajang.
- Suyami et al. 1999. *Tinjauan historis dalam Babad Kadhiri*. Jakarta: Departemen Pendidikan dan Kebudayaan R.I.
- Swallengrebel, J.L. 1936. *Korawāśrama, Een Oud-Javaansch proza-geschrift, uitgegeven, vertaald en toegelicht*. Santpoort: C.A. Mees.

- Tjahjono, B.D., A. Indrajaya and V. Degroot. 2015. Prospection archéologique de la côte nord de Java Centre: le district de Kendal. *Bulletin de l'Ecole française d'Extrême-Orient* 101, pp. 327–56.
- van der Tuuk, H.N. 1897–1912. *Kawi-Balinesch-Nederlandsch Woordenboek* (4 vols.). Batavia: Landsdrukkerij.
- Verbeek, R.D.M. 1891. Oudheden van Java. *Verhandelingen van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen* 46.
- Veth, P.J. 1869. *Aardrijkskundig en statistisch woordenboek van Nederlandsch Indië* (3 vols.). Amsterdam: P.N. van Kampen.
- Wahyuni, I.A.M. and R.H. Galeswangi. 2011. *Kepurbakalaan di Kota Malang: koleksi arca dan prasasti*. Malang: Dinas Kebudayaan dan Pariwisata Pemerintah Kota Malang.
- Weatherbee, D. 1985. Notes on the Mariñci inscription: a 14th century Majapahit copper-plate. *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 141, pp. 349–52.
- Wibowo, A.S. 1975. Penemuan candi di daerah Ampelgading. *Bulletin Yaperna* 5, pp. 48–61.
- Wilkinson, R.J. 1959. *A Malay-English Dictionary (Romanised)*. London: Macmillan.
- Wirjo Asmoro. 1926. Iets over de “adat” der Madoereezen. *Djawa* 6, pp. 251–61.
- Wissemann Christie, J. 2002. “Register of the inscriptions of Java (from 732–1060 AD), Part 2: May 855 – May 898 AD. Consultation Draft II” (unpublished).
- Yamin, M. 1962. *Tatanegara Majapahit*, Vol. II. Jakarta: Prapanca.
- Zimmer, H. 1946. *Myths and symbols in Indian art and civilization*. New York: The Bollingen Library.
- . 1952. *Philosophies of India*. London: Routledge and Kegan Paul Ltd.
- Zoetmulder, P.J. 1982. *Old Javanese-English Dictionary* (2 vols.), with the collaboration of S.O. Robson. KITLV. 's-Gravenhage: Nijhoff.
- . 1983. *Kalangwan. Sastra Jawa kuno selayang pandang*. Jakarta: Djambatan [Original title: *Kalangwan. A survey of Old Javanese literature*. Den Haag: Martinus Nijhoff, 1974].
- . 1990. *Manunggaling kawula gusti: pantheïsme dan monisme dalam sastra suluk Jawa*. Jakarta: Gramedia [Original title: *Pantheïsme en monisme in de Javaansche soeloek-litteratuur*. Nijmegen: Berkhout, 1935].